

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Een gebed om bewaring

*"Geef aan het wild gedierte de ziel
Uwer tortelduif niet over ..."*

Psalm 74:19a

Er wordt nogal eens gezegd dat we in een verwarde en een donkere tijd leven. Misschien hebben we die woorden zelfs zo vaak gehoord dat ze voor ons een afgesleten gezegde zijn geworden, dat in feite zijn betekenis verloren heeft. Eigenlijk schuilt daar een groot gevaar in, het gevaar dat we niet meer beseffen dat die woorden tóch wáár zijn. Want we leven in dagen die al donkerder lijken te worden en steeds meer het beeld gaan vertonen van het laatste der dagen. En de Schriften zeggen duidelijk dat in die tijd de duisternis diep zal zijn, zózeer zelfs dat de Heere vragen moet: "Zal Ik ook geloof vinden als Ik kom?" Als we dat op ons in laten werken, kan dat vele vragen geven: Hoe moeten wij en onze kinderen in zulke dagen leven? Hoe moet het als het echte geestelijke leven hoe langer hoe schaarser lijkt te worden en de afval hoe langer hoe dreigender om zich heengrijpt? Hoe moet het nu verder deze donkere dagen door? We weten het niet ... en we zullen het ook niet weten, tenzij we met al die vragen op de juiste plaats terecht komen. Die plaats vinden we als we onze knieën leren buigen voor Gods Aangezicht en Hem smeken of Hij ook in onze tijd Zijn werk in stand wil houden en Zijn Kerk wil bewaren. Zo'n smeekbede vinden we ook in de aangrijpende woorden van deze psalm: "Geef aan het wild gedierte de ziel Uwer tortelduif niet over ...!"

Als we de psalm in zijn geheel lezen wordt duidelijk dat ook deze woorden geschreven zijn in donkere dagen. Zoals deze periode hier geschilderd

wordt doet ze sterk denken aan de vreselijke tijd dat Nebukadnezar het koninkrijk van Juda vernietigde en velen in ballingschap deed gaan. Want we lezen in deze psalm dat er vijanden tegen land en volk zijn opgetrokken. Moordend, rovend en brandstichtend zijn ze hun weg gegaan. De stad en de tempel zijn gevallen. Van het heilighdom is niets meer overgebleven dan een geblakerde puinhoop. Onder deze omstandigheden is het dat de dichter zijn hart uitstort voor Gods aangezicht. Het is dan ook geen wonder dat zijn psalm één klaaglied is. Maar hoe klaagt deze dichter? Klaagt hij alleen maar over de zware, donkere tijd? Heeft hij het slechts over het leed en de rampspoed die het gevolg is van het geweld van de vijanden? Neen... zijn klacht gaat dieper. Hij buigt onder de slagen die door de vijanden zijn toegebracht. Daarin ziet hij namelijk de roede van Gods toorn over de zonden van het volk. Deze rampen zijn over ons gekomen door eigen schuld..., zo zegt hij, en daar is niets tegen in te brengen! Hij buigt zo diep in het stof om schuld te belijden en over de zonde te klagen. Daarbij is het zijn grootste verdriet dat door de zonde van Israël – en dus ook door zijn zonde – de eer van God geschonden wordt. Het snijdt door het diepst van zijn ziel dat hierdoor de naam van God gelasterd en de dienst van God ontheiligd wordt. Daarover klaagt hij in deze donkere dagen! Dat drijft hem ook uit tot de Troon der Genade en we horen hem als het ware smeken: Heere, keer weder tot Uw geslagen en verdrukte volk. Vergeet de ellendigen, die het in al hun moeite en verdriet om U begonnen is, om Uws Naams wil niet. Geef aan het wild gedierte de ziel van Uw tortelduif niet

over...! Uw tortelduif... Zo worden de verdrukte overgeblevenen van het volk hier genoemd wier hart in alle nood tot de Heere uitgaat en die het van Hem verwachten. Deze naam tortelduif heeft een diepe betekenis. Elke Israëliet wist dat een tortelduif een weerloos dier is. Zij heeft geen klauwen of een scherpe snavel die dienen kunnen als wapens om zich te verdedigen tegen allerlei belagers. Een tortelduif is een gemakkelijke prooi voor allerlei wild gedierte. Precies zo is de toestand van de ellendigen en nooddruftigen in deze psalm. We kunnen ook zeggen: Zo is het met Gods Kerk door alle eeuwen heen! Lijkt de Kerk niet op een tortelduif die weerloos is temidden van allerlei roofdieren die het op haar leven gemunt hebben? Wat kan het wild gedierte het haar moeilijk maken. Hoe kan zij aangevallen worden door haar doodsvijanden. De zonden en de wereld kunnen zo lokken. De satan stelt alles in het werk om te benauwen en te verzoeken. Bovendien is er het eigen hart, het vleselijke "ik", dat zo geneigd is te dwalen van het rechte spoor en dat zich zo verzetten kan tegen de Heere en tegen Zijn wegen... Hoe zal iemand die God vreest in deze strijd staande blijven? Hoe zal die weerloze tortelduif ontkomen aan de aanvallen van dit wild gedierte? Laten we zien wat er gebeurt: Daar vliegt een tortelduif in alle rust: ... maar zie: Hoog in de lucht heeft een roofvogel haar in het oog gekregen. Hij suist naar beneden om haar tot zijn prooi te maken... En wat doet de tortelduif? Zij ontdekt die neerstormende roofvogel vrijwel onmiddellijk, want zij mag dan geen sterke klauwen bezitten om zich te verdedigen, wél heeft zij uiterst scherpe ogen die alles zien. En als zij het gevaar beseft verandert haar rustige vlucht op datzelfde ogenblik: Ze gaat stijgen met haar krachtige vleugelslag. Hoger en hoger vliegt ze, recht tegen de zon in. Het roofdier achtervolgt haar nog een poos, maar moet het spoedig

opgeven. Zó hoog klimmen kan hij niet; zó tegen de felle zon invliegen is voor hem onmogelijk! En daar hoog in de lucht, beschenen door de stralen van de zon, daar is de tortelduif vrij, daar is ze veilig. Wat is dit een aangrijpend beeld van de kerk in haar strijd en aanvechting. Zij is weerloos tegen de vijanden die op haar afstormen, maar toch heeft ze een machtig wapen. Dat wapen is dat zij biddend vlucht tot haar Koning en haar God. Want hoe dieper ze buigt in het gebed, des te hoger stijgt zij. Zo hoog tenslotte, dat de vijand en de bestrijder daar niet kan komen. Daar verheft de Koning Zijn Aangezicht over haar en mag ze bij Hem schuilen. Daar wordt in haar strijd en in haar geweten tot haar gezegd: "Ik ben uw heil alleen. In die schuilplaats, in het licht van die Zon der gerechtigheid, daar kan geen wild gedierte komen. Daar mag een ellendige rusten; daar vindt een verloren zondaar vrede. Nu kan die tortelduif niet altijd in haar

hoge 'schuilplaats' blijven. De zon gaat onder en de avond daalt... tenslotte doet ook vermoeidheid van zich spreken. De tortelduif moet naar de aarde terug. Ze moet terug naar plaatsen waar het gevaar dreigt. Zo gebeurt het ook in het leven van Gods kinderen. De Heere was voor hen een toevlucht en een krachtige hulp in benauwdheden (vgl. ps. 46:2). Maar als Hij Zijn aangezicht verbergt, wordt het duister. De vijanden dreigen aan alle kanten. Van buiten is er strijd en van binnen vrees. Alles lijkt bij de handen af te breken en de vraag komt boven: Waar is de Heere nu...? In zulke aanvechtingen kan het zo bang zijn, zo donker. Toch gebruikt de Heere ook deze dagen van duisternis. Hoe dan, vraagt u? Laten we het beeld van de tortelduif nog een keer voor de aandacht halen. Deze vogel wordt namelijk niet alleen bedreigd door het wild gedierte als de zon ondergegaan is, zij gaat bovendien elk jaar nog door een periode waarin ze uitermate kwetsbaar is. Ieder jaar vernieuwt zich namelijk op een vaste tijd haar verentooi. Dan vallen haar oude veren uit en kan zij enige tijd niet vliegen. In die tijd van uiterste weerloosheid schuilt de tortelduif schuw weg in de rotskloven waaraan Palestina zo rijk is. Toch is het nodig dat zij dat oude verenpak ieder jaar verliest en nieuwe veren krijgt. Als dat namelijk niet zou gebeuren, zou haar krachtige vlucht waardoor ze zo hoog kan stijgen gaandeweg minder worden. Zo moeten ook wij leren alles kwijt te raken. We worden zelfs geroepen dagelijks te sterven aan het onze. Hebben we dat persoonlijk leren beoefenen? Neen, dat is niet gemakkelijk. Het gaat lijnrecht tegen ons vlees en bloed in. Maar het is zo nodig en zo nuttig. Want hoe meer wij voor God vernederd worden, des te meer komt er in ons leven plaats voor het werk van Zijn genade. Het leert ons zien hoe afhankelijk we zijn van Zijn ontfermingen en we gaan ook ervaren dat de Heere Zijn ellendigen niet vergeet. Hij bergt hen juist als ze alles kwijt zijn onder de schaduw van Zijn vleugelen en doet hen Zijn wil aanschouwen.

Is dat niet iets om jaloers op te worden? Misschien klaagt u wel dikwijls over de duisternis van de tijd. Misschien zegt u wel vaak dat het echte geestelijke leven zo weinig meer gevonden wordt. Vergeet daarbij echter alstublieft niet dat het grootste kwaad niet schuilt in de tijd, maar in uw boze hart! Als u dat – heel persoonlijk – inneemt, gaat uw klacht veranderen. Ze gaat

meer lijken op het smeekgebed dat we in deze psalm vinden. Daarin wordt ons namelijk voorgehouden dat Gods Naam niet geëerd wordt en Zijn dienst niet geheiligd wordt... omdat wij ons niet bekeren! Dat is de diepste oorzaak van de geestelijke duisternis, kerkelijk en persoonlijk! Daarom is het zo nodig dat wij het 'verenpak' van onze zelfhandhaving kwijtraken en de wapenen van verzet tegen de Heere laten vallen om zo een weerloze voor God te worden. Juist dan zal de satan – het wild gedierte! – alles in het werk stellen om ons bij God vandaan te houden. Maar deze aartsvijand heeft niet het laatste woord: De Heere Zelf neemt het voor arme, weerloze zondaren op.

Hij ziet in gunst op hen neer. Hij beschermt ze tegen alle vijanden. Waarom is dat? Gebeurt dat omdat deze zondaren dat waard zijn, of omdat ze zo meelijwekkend zijn? Neen, dáárom niet. De enige reden is dat God uit eeuwig erbarmen aan arme, weerloze zondaren Zijn hulp ter verlossing wil schenken. De enige reden is Zijn eeuwige zondaarsliefde! Daarom zegt de dichter van deze psalm ook: "Uw tortelduif". Dat is de taal van de liefde: God heeft Zijn tortelduif lief. Zij is Zijn beminde! Dat kan Gods bruidskerk zelf niet begrijpen. Zij heeft het er zelf niet naar gemaakt om Gods tortelduif genoemd te worden. Zij ziet bij zichzelf alleen maar gebreken en geen redenen dat God in gunst op haar zou neerzien. Zij verzondigt het ook telkens weer. En tóch is het waar dat zij Gods bruidskerk is, Zijn tortelduif! Want Hij heeft haar liefgehad met een eeuwige liefde en tot Zich getrokken met goedertierenheid. Vanwege deze liefde kan Hij nooit meer van de Zijnen scheiden. Laten Gods kinderen dat toch niet vergeten als de strijd zwaar is en de duisternis groot. Hij kan, Hij wil niet meer van Zijn tortelduif scheiden. Dat kan onze levensweg door de diepte gaan. Dan kunnen de vragen vele zijn. Dan kunnen er ogenblikken komen dat alles u ontvalt en u geen doorzicht hebt. Maar Hij blijft Dezelfde! Hij zal aan hen die Zijn Naam vrezen de Zon der gerechtigheid doen opgaan (vgl. Mal. 4:2). Daar zal rust en vrede zijn. Daar zal Gods tortelduif zich koesteren in de stralen van deze Zon.

"Gelijk een duif door 't zilverwit en 't goud, dat op haar veed'ren zit, bij 't licht der zonnestralen ver boven and're voog'len pronkt, zult gij, door 't godd'lijk oog belonkt, weer met uw schoonheid pralen.

"Ds. A. Baars

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
postrek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Van de administratie

In de afgelopen twee weken werd er naast abonnementsgeld, voor f 295,- aan giften op onze bankrekening bijgeschreven. Hiervoor onze hartelijke dank. Ook mochten wij weer vijf nieuwe abonnees verwelkomen, waarvan sommigen door lezers van ons blad werden opgegeven. Een initiatief, wat best nog meer mag gebeuren!

Met vriendelijke groeten,

P.J. Boers

Van de redactie

Inhoud.

In deze aflevering van ons blad treft u een meditatie aan van ds. A Baars over Psalm 74: 19a "Geef aan het wild gedierte de ziel Uwer tortelduif niet over..." Verder de gebruikelijke vervolgartikelen.

Zendingsdag Elburg.

D.V. 26 juli zal de jaarlijkse zendingsdag te Elburg weer gehouden worden in de Geref. Kerk aan de Vrijheidsstraat 1.

's Morgens aanvang 10.30 uur.

Opening ds. M.C. Tanis te Werken-dam. Spreker: Ds. J.M.J. Kieviet te Rotterdam-Kralingen.

's Middags aanvang 14.00 uur.

Opening ds. A. Van Heteren te Barendrecht, spreker br. H. Bor te Gent, sluiting ds. M.C. Tanis te Werkendam.

Vakantietijd.

De zogenaamde vakantietijd breekt weer aan. Of we thuis blijven of niet, voor jong en oud biedt deze periode meer gelegenheid om bezig te zijn met het onderzoek van Gods Woord en het lezen van geschriften op Gods Woord gegrond. Laten we mogen bedenken dat ook van de tijdsbesteding in de zomermaanden eens rekenschap afgelegd zal moeten worden. Wat zou het groot zijn als de Heere het onderzoek van Zijn Woord en geschriften gegrond op Zijn Woord zou zegenen. Wellicht staan er nog veel goede boeken ongelezen in de boekenkast. Ook worden er nog veel verantwoorde boeken uitgegeven. Laten we er biddend gebruik van mogen maken.

AvH.

belijdenis in alles een voorbeeld moeten zijn voor anderen. De voorbeeldfunctie is hoogst belangrijk. Wie meent dat hij op of onder de kansel klaar is met woorden, vergist zich deerlijk. We kunnen doorgaan voor, wanneer we goed kunnen afgeven op, maar de Heere doorziet ons. Woorden en daden behoren samen te gaan. Het valt onder de vreze des Heeren. In de Heilige Schrift worden verschillende personen ons beschreven, staande in het midden van de tijdgeest en die tijd mogen we niet onderschatten. Denk aan Daniël. Een zeer lang leven heeft hij in een heidense omgeving, bij koningen en grootheden, doorgebracht. En we weten hoe.

Het levensvoorbeeld van Paulus is ons bekend, hij kon zelfs wijzen op zichzelf. Met nadruk wordt door hem gezegd: "Weest mede mijn navolgers, broeders, en merkt op degenen, die alsoo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt" (Filip. 3:17).

De tijd is bekend dat gezegd werd: "Dat is een bekeerde dominee; een ouderling die de Heere kent; hij/zij is een kind van de Heere". Het is waar dat de plaatsen groter geworden zijn, zodat men elkaar niet zo kent als voorheen. Maar het geestelijke leven behoeft daarmee niet schuil te gaan. Te vrezen is dat er nu minder leven is in de vreze des Heeren dan voorheen. Een trieste zaak! Een zaak die moet leiden tot het gebed om iets te kennen van een Nehemia. Beheerst ons dit, dan is er de vraag: Hoe oordelen de burens over mij? Hoe ben ik in mijn omgeving? In mijn werking?

We weten van Daniël: De vorsten en de stadhouders zochten gelegenheid te vinden tegen Daniël vanwege het koninkrijk; maar zij konden geen gelegenheid noch misdaad vinden, dewijl hij getrouw was, en geen vergrijping noch misdaad in hem gevonden werd (Dan. 6:5).

Zo'n levenshouding heeft niets te maken met farizeïsme of werkheiligheid, maar getuigt van een leven met de Heere. Zo zij ons leven. Het is broodnodig, bijzonder voor onze jongeren. Van alle kanten wordt aan hen getrokken. Dat onze levensvoorbeelden mogen trekken, zodat zij de waarde en de zegen daarvan zien en hen gebed geve tot de Heere.

Na Nehemia's getuigenis en wat hem daartoe dreef, bad hij tot de Heere. Laat wat hij vroeg niet verkeerd uitgelegd worden. Hij dankte niet, maar hij bad. Kinderlijk oprecht stelde hij zich voor de Heere: "Gedenk mijner, mijn

Nehemia's levensvoorbeeld (18)

Aan het eind van hoofdstuk 5 laat Nehemia het licht vallen op zichzelf. Is dat niet vergaand? Klinkt het niet wat farizeïsch in de oren? Is hij nu op de juiste plaats? Het is te begrijpen dat deze vragen gesteld worden, maar we moeten goed op ons laten inwerken wat hij zegt: "Maar ik heb alzo niet gedaan om der vreze Gods wil". De vreze des Heeren beheerste zijn leven en daarom kwam het tot handelen.

De stadhouders van Samaria vóór Nehemia hadden het volk zware lasten opgelegd. Per dag vroegen zij veertig sikkels aan brood en wijn. Een behoorlijk bedrag voor die tijd. Ook speelden zij de baas over het volk. Ze gedroegen zich als harde heersers. Nehemia werd in hun plaats door koning Arthahsasta officieel aangesteld tot stadhouder over Juda. Zijn mentaliteit was van meet af aan anders. Hij vorderde geen belasting. Hij verrijkte zich niet ten koste van het volk. Van zijn rechten als landvoogd deed hij zelfs afstand, en dat niet om zo het volk te winnen, maar uit liefde tot en verbondenheid aan het volk. Het lijden dat zij hadden ondervonden ging hem ter harte. Welk

een voorganger was hij, welk een voorbeeld! Ook voor nu! Het ging hem niet om de wol, maar om het welzijn van de schapen. Hij heeft zelfs niet geaarzeld op zijn ambt het nodige toe te leggen. Hij droeg bij aan de kosten van de muur. Hij heeft geen land gekocht, op zich een aantrekkelijke vorm van geldbelegging. Zijn huis stond gastvrij open voor allerlei mensen, zo'n 150 per dag. Dat kostte hem heel wat. Iedere dag een os en zes schapen, vogels en wijn. Belangeloos heeft hij het volk gediend.

Toen hij dit alles uitsprak, onderstreepte hij: Mijn nalaten en doen geschiedde door de beheersende kracht, namelijk de vreze des Heeren. De eerbied en het respect voor de Heere maakte het hem onmogelijk zich te verrijken ten koste van het volk. De vreze des Heeren bepaalt ook hoe we moeten omgaan met materiële goederen. Hoe het moet gaan met onze inkomsten en uitgaven. Het heeft betrekking op alle levensverhoudingen. In onze zeer materialistische tijd mogen we dat niet voorbij zien. In de samenleving zouden we naar onze

God, ten goede, alles, wat ik aan dit volk gedaan heb". Laat wat ik mocht doen door U niet vergeten worden. Laat dat werk het volk ten goede komen. Wilt U het zo leiden dat het goede voorbeeld dat ik mocht geven navolging krijgt. Heere, mijn God, geeft U zegen over het werk dat ik bezig ben te doen. Ik doe het toch niet voor mijzelf, maar in Uw opdracht en dienst tot Uw eer.

In zijn vragen ligt ook een levensvoorbeeld. Wanneer onze onmacht er is en de kracht van de boze sterk en de taak ons bezighoudt, mag er het gebed zijn tot de medelijdende Hogepriester, Die van alle levensomstandigheden weet.

De macht en kracht van de boze zijn Hem niet onbekend. Hij kan ze breken en mensenharten bewerken. De satan kan Hem niet overtreffen. 's Heeren werk is onvernietigbaar. In de eindtijd blijft staan, wat de Heere in Zijn Woord heeft vastgelegd. Zij zullen vervuld worden.

Wat kan het een jongere sterken: Er wordt voor mij gebeden. Voor mijn behoud en bewaring; voor 's Heeren lering en leiding.

Nehemia's houding zij ons levensvoorbeeld. Hij zocht niet zichzelf, maar de eer van de Heere en het welzijn van oud en jong.

Ds. M.C. Tanis

Christopher Love (3)

De onthoofding van koning Karel I

Er was burgeroorlog tussen koning Karel aan de ene zijde en het parlement met de Schotten aan de andere zijde. Nadat er wederzijds zware verliezen waren geleden, werd een verdrag gesloten. Maar beide partijen bereidden zich ondertussen toch weer voor op de strijd. Deze onoprechtheid werd opgemerkt door Love. Hij gaf de voorkeur aan een rechtvaardige oorlog in plaats van een onvaste vrede. Hij liet dit uitkomen in een preek die hij hield voor de commissarissen van de koning en die van het parlement. Love stelde dat waarheid boven vrede ging. In zijn preek noemde hij Bijbelse voorbeelden en ook voorbeelden uit de geschiedenis van valse vredes. Love verwachtte dan ook niet veel van het gesloten verdrag. De preek viel niet bij alle toehoorders in goede aarde. Love kreeg huisarrest zolang het verdrag in werking was. Love kreeg gelijk. Spoedig brandde de strijd weer los. Op 14 juni 1645 werden de troepen van de koning verpletterend verslagen. De koning werd de gevangene van het parlement. Op 1 januari 1649 verklaarde het Lagerhuis dat de koning zich had schuldig gemaakt aan landverraad door oorlog te voeren tegen het parlement. De koning zou terecht worden. Het doodvonnis werd uitgesproken. Op 30 januari 1649 werd de koning onthoofd. Love verklaarde zich tegen de terechtstelling van de koning. Andere predikanten steunden het parlement bijvoorbeeld John Owen. Hij meende dat de veroordeling van de koning deel uitmaakte van Gods rechtvaardig vonnis. De Schotten riepen Karel II (zwaager van

onze stadhouder Willem II), de zoon van Karel I, tot koning over hen uit. Karel II dacht dat het doel de middelen wel zou heiligen en beloofde aan de Schotten heel veel, waar hij inwendig een afkeer van had. Het Engelse leger versloeg het Schotse leger zodat Karel II in ballingschap ging in de Nederlanden en pas in 1660 de troon van Engeland en Schotland kon bestijgen.

In de gevangenis

Cromwell, de legeraanvoerder van de Engelsen kreeg te maken met tegenstand in eigen land. Tegenstanders vergaderden onder andere in het huis van Love. Verschillende predikanten werden gearresteerd, waaronder ook Thomas Watson en Christopher Love. Love werd 2 mei 1651 gearresteerd. Hij werd gevangengezet in de Tower van Londen op beschuldiging van hoogverraad. Love vertelde aan zijn vrouw dat hij nooit meer van God genoot dan toen hij onder streng arrest was. Al kon hij geen gemeenschap hebben met vrienden, hij kon niet uitgesloten worden van de gemeenschap met God. Op 20 juni 1651 moest hij verschijnen voor zijn rechters. Hij werd ervan beschuldigd tot bloedige oorlogen aangezet te hebben. Love verklaarde dat hij onschuldig was. Een van de getuigen weigerde Love te beschuldigen en zei: "Ik vrees dat ik een hel in mijn consciëntie zal hebben tot de dag van mijn dood, indien ik iets zou zeggen wat in deze omstandigheden nadelig zou zijn voor zijn leven." Het gerechtshof kwam tot de conclusie dat Love een misdadige correspondentie had gevoerd met de zoon van de

terechtgestelde koning en met de Schotten. Love zou de Schotten hebben geholpen in hun oorlog tegen het parlement van Engeland. Love verdedigde zich tegen de uitgebrachte beschuldigingen. Het enige wat er gebeurd was, was dat er brieven in zijn huis waren voorgelezen die afkomstig waren uit Schotland. De wet had dit verboden. Hij bekende dienaangaande zijn schuld en vroeg om genade. Hij sprak uit de verdeeldheid tussen Engeland en Schotland te betreuren. Hij zei nooit zelf een brief geschreven te hebben naar iemand van de Schotse natie. Wel erkende hij verlangd te hebben naar een overeenkomst tussen de koning en de Schotten. Hij sprak uit dat de Heere wist van de oprechtheid van zijn hart. Wel was hij er schuldig aan dat er brieven in zijn aanwezigheid waren voorgelezen. "Ik smeek het hof daarom om vergiffenis en ik beloof dat ik met Gods hulp een rustig en vredig leven zal leiden, in alle godzaligheid en eerlijkheid. En daarom beveel ik mijzelf en al wat ik bezit aan God en uw oordeel, met de woorden die Jeremia richtte tot de regeerders van Israël: 'Doch ik, zie ik ben in uw handen; doet mij als het goed en als het recht is in uw ogen; maar weet voorzeker, dat gij, zo gij mij doodt, gewisselijk onschuldig bloed op u zult brengen.' Maar ik hoop, al spreek ik zo, betere dingen van u." Toch werd het doodvonnis over hem uitgesproken. De reactie van Love was: "Edelachtbare heer, ik heb al zelf in mijzelf het vonnis des doods ontvangen, opdat ik niet op mijzelf vertrouwen zou, maar op God, Die de doden verwekt. En, mijnheer, al hebt u mij veroordeeld, toch veroordeelt God mij niet, en ook mijn consciëntie veroordeelt mij niet." Daarna werd Love teruggebracht naar de Tower.

Ds. A. van Heteren

Hoe werd er gepreekt in de oude Christelijke Gereformeerde Kerk (1869-1892)? (7)

Vandaag wil ik een preek van de ds. D.J. van Brummen onder de aandacht brengen. Zijn naam is vooral verbonden aan de gemeente van Dordrecht. Trouwens - die naam zelf is in onze kerken nog niet vergeten. Nog steeds prijkt ze op de omslag van ons kerkelijke jaarboek, als mede-uitgever. Daarmee wordt overigens de zoon en naamgenoot van de oude ds. D.J. van Brummen bedoeld.

Derk Jan van Brummen werd op 7 november 1825 in Arnhem geboren. Er wordt van hem verteld dat hij al in zijn vroegste jeugd de Heere diende. Later vertelde hij aan zijn catechisanten: "De wereld heeft aan mij niets gehad". Als hij 25 jaar is, vinden we hem als oefenaar van een vrije gemeente in zijn geboortestad. Enkele jaren later wordt hij bevestigd als predikant van de Gereformeerde Gemeente onder het Kruis aldaar. Ten tijde van de Vereniging met de Christelijke Afgescheidenen dient hij de gemeente van Woerden. In 1876 gaat hij naar Dordrecht. Daar zal hij blijven tot aan zijn dood in 1902. Van de Vereniging van 1892 heeft hij aanvankelijk grote verwachtingen. Maar als snel constateert hij de invloed van de leer der veronderstelde wedergeboorte. Als een bezwaarschrift van ds. Van Brummen geen gevolg heeft, voegt hij zich in 1896 met zijn gemeente alsnog bij het verband van de Christelijke Gereformeerde Kerk.

'Het werk des H. Geestes' - zo luidt het opschrift boven de preek die ik voor me heb. Ze is afzonderlijk uitgegeven. De uitgever? Natuurlijk D.J. van Brummen te Dordrecht - zijn zoon die kennelijk toen al in het boekenvak zat. Een jaartal van uitgave wordt niet vermeld. De tekst is genomen uit Johannes 16:8 "En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel". Wat de aanleiding was om speciaal deze preek in brochurevorm uit te geven, wordt niet vermeld.

Geheel naar het gebruik van die dagen begint ds. Van Brummen met een zogenaamde voorafsprak, een kort 'preekje' over een andere tekst om langs die weg bij de eigenlijke stof van zijn predikatie te komen. De eerste woorden: "Mensenkind, zullen deze beenderen levend worden? Zoo vroeg

voor eeuwen de God van Israël aan den profeet Ezechiël, toen deze in den geest was gevoerd, in het midden eener vallei vol dorre doodsbeenderen. (...) Zoo als in de vallei van Ezechiël, zoo ook heerscht de dood onder het geslacht van Adam. Zoo als door middel der profetie van Ezechiël en de wederkeering van den geest, de dooden werden levend gemaakt, zoo ook worden doode zondaars geestelijk opgewekt, door middel der prediking des Evangelies en door de werking van den Heiligen Geest". Het werk van de Heilige Geest - daar gaat het in deze preek om. In twee punten: 1) Wie Hij bewerkt, 2) Wat Hij werkt. Met zijn eerste punt is ds. Van Brummen snel klaar: één pagina. Voor de tweede gedachte heeft hij zes bladzijden nodig. De resterende zes pagina's betreffen de toepassing.

Wie bewerkt de Heilige Geest? Ik citeer: "Hij zal de wereld overtuigen. Het zijn geen Engelen noch duivelen, maar zondaars en zondaresen, hier met de naam van wereld benoemd, die door den Heiligen Geest zullen bewerkt worden tot zaligheid". De prediker van Dordt werkt dit uit als "allerlei geslachten, volken, talen, natiën en tongen". Niet alleen Israël, maar alle geslachten van de wereld. Veel meer nadruk in (het uitleggende deel van) deze preek heeft datgene wát de Heilige Geest bewerkt. Hij 'overtuigt'. Dat is, zo zegt ds. Van Brummen: 'bestrafpen, overreden, ontdekken' De Heilige Geest overtuigt allereerst van zonde. De Heere gaat de wereld ontdekken aan de aard en natuur van de zonde van het ongeloof. Ongeloof was de eerste zonde van de mens en het zal de laatste zonde zijn waartegen Gods volk te strijden heeft. Wordt iemand zalmakend overtuigd, dan ziet hij zijn verloren staat, want door het ongeloof is de mens blind en hij is onvatbaar voor de openbaring van de Heere Jezus. Maar Gods Geest gaat ook overtuigen van gerechtigheid. Allereerst van de wraakvorderende gerechtigheid. De zondaar leert zien dat hij gezondigd heeft tegen een heilig en een rechtvaardig God. Hij leert het verdoemelijke van de zonde kennen en zijn eigen strafwaardigheid. Maar hij leert ook Gods deugden beminnen. De Heere echter laat zo één

niet aan zichzelf over. Hij ontdekt hem de gerechtigheid van Christus als Middelaar Gods en der mensen. Ook dit 'overtuigen' is geen werk van mensen maar van de Heilige Geest. Door de genade van het geloof leren zij die worden overtuigd van gerechtigheid, de Heere Jezus kennen als oorzaak van eeuwige zaligheid. Een zalmakende kennis die leidt tot de geloofsvereniging met Hem. Dat geeft vrede aan de ziel. De vrede met een verzoenend God te kennen, is een zaligheid die niet uit te drukken is en waartoe de eeuwigheid nodig zal zijn om God te verheerlijken. Tenslotte gaat de Heilige Geest ook overtuigen van oordeel. Vooreerst dat Jezus de vorst der duisternis heeft overwonnen. Hij heeft alle macht in hemel en op aarde ontvangen. Maar vervolgens ook dat Gods volk het eeuwig oordeel rechtvaardig heeft verdiend maar dat zij van dat vonnis voor eeuwig is verlost en zal worden verlost.

En dan komt ds. Van Brummen aan de toepassing toe. "Wat een dierbare toezegging van Jezus aan zijne discipelen! Maar nu zal het er voor elk onzer op aankomen of ook wij de kracht dezer waarheid leerden kennen. Want toch, hoe heerlijk en dierbaar de beloften Gods ook mogen zijn, niemand kan noch mag zich met dezelve vertroosten, dan hij en zij alleen, in wie zij worden uitgewerkt en aan wie zij worden toegepast. Het wordt dan nu de vraag Z.G.H. (= zeer geliefde hoorders): kent gij den inhoud van onzen tekst bij ervaring? De overtuiging des Geestes is niet maar een bloote aanrading, noch een uitwendig aanbieden, neen, zij is een almachtige daad Gods, waardoor men van dood levend en van blind ziende wordt." En dan gaat ds. Van Brummen in deze preek zijn schapen als het ware één voor één opzoeken. Hij brengt ze allemaal een pastoraal bezoek. En hij spreekt ze toe - vanuit zijn tekst! - naar de nood die hij bij hen constateert. Pastoraat vanaf de kansel dus. Met een herderlijke bewogenheid. Laten we nog even naar hem luisteren. Natuurlijk in een samenvatting van deze toepassing.

- Wat is uw toestand vreselijk als u aan deze dingen nog vreemd bent. Nog voor eigen rekening te staan, nog buiten God te leven - hoe gevaarlijk is uw toestand. O, mocht u het verstaan dat de Heere Jezus nog zondaren zoekt en zaligt en dat de Heilige Geest de wereld nog overtuigt...

- Zegt u: ik kon wel niet uitverkoren

zijn - denk erom: de roeping door Gods Woord stelt de verkiezing niet op de voorgrond, maar zegt u uitdrukkelijk dat de Heere u kan en wil zaligen.

- U die zegt: ik kan mij niet bekeren - u spreekt een eeuwige waarheid uit en toch staat zij u niet in de weg om behouden te worden. De blijmare van het Evangelie roept u toe dat de Heere zondaren wederbaart! Mocht die blijde boodschap u doen neervallen aan Zijn troon.

- U die meent overtuigd te zijn - bedrieg u niet voor een onherroepelijke eeuwigheid! Beproeft u aan de verklaarde waarheid en roep ernstig om het licht van de Heilige Geest die u aan alle bedrieglijk werk kan ontdekken.

- U, bekommerd volk, dat vreest of uw overtuiging wel de ware is - laat toch de trap en mate van de overtuiging voor u geen maatstaf zijn. Erken de genade aan u geschonken, maar rust daar niet bij! De Heere die bij aanvang de waarheid van onze tekst aan u heeft volbracht, zal u verder leiden. De Heilige Geest ontdekke u aan de grond

die u in uw gestalten zoekt. Moge Zijn werk alleen uw zalige pleitgrond zijn.

- Gij die de Heere Jezus als de enige grond van zaligheid hebt leren kennen en Hem in Zijn dierbaarheid, gepastheid, beminnelijkheid en noodzakelijkheid hebt mogen omhelzen - verdenk de Heere niet bij het missen van een zalige zielsgestalte. Nodig is het om toe te nemen in het geloof. Neem het licht of het duister niet tot maatstaf. Maar zoek ook in donkere wegen de Heere als uw Verbondsgod te erkennen.

- Tot slot, gij meer bevestigd volk, die niet alleen van zonde en gerechtigheid maar ook van oordeel bent overtuigd door de Heilige Geest - mocht de liefde des Vaders, de liefde des Zoons en de liefde des Geestes u dringen tot wederliefde. Opdat gij moogt wandelen waardig de roeping waarmee u geroepen bent. Om Zijn deugden te verkondigen en te leven in de zalige vereniging met uw Heere.

JMJ K

Voor de Jeugd

We willen het nu hebben over het 'Aannemen van Christus'. Helaas klinkt het 'aannemen van Christus' ons een beetje verdacht in onze oren. Dit komt door de invloed van allerlei evangelische richtingen en organen, zoals bijvoorbeeld de E.O. en Yought for Christ. In die kringen wordt heel sterk de nadruk gelegd op het 'aannemen van Jezus'. Dit wordt op een manier gedaan, alsof het van mij afhangt, alsof het mijn eigen beslissing is, alsof het mijn eigen daad is. Ja zo, dat ik het toch wel een beetje aan mijzelf te danken heb, dat het nu zo anders in mijn leven geworden is. Ondanks dit alles, mogen we de bijbelse invulling van het aannemen van Christus niet zomaar naast ons neerleggen. We zijn geroepen om eerbiedig te luisteren wat Gods Woord ons zegt, over het aannemen van Christus.

Wie nemen Christus aan?

Laten we eerst Joh. 1: 12 en 13 lezen: 'Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; Welke niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren zijn'. Deze teksten geven ons antwoord op de vraag, wie Christus aannemen. Het zijn zondaren die uit

God geboren zijn. Ze zijn opnieuw geboren, de wedergeboorte. 'Niet uit den bloede', d.w.z. niet omdat ze edel bloed bij zich hebben, mensen van een bepaald ras. 'Niet uit de wil des vleses', d.w.z. niet omdat ze de voor- en nadelen tegen elkaar hebben afgewogen en tot de conclusie kwamen, er niet minder van te worden als ze Christus aannemen. 'Noch uit de wil des mans', d.w.z. omdat ze zo'n sterke wil hadden, een stuk discipline om Christus aan te nemen. 'Nee', zegt Johannes, 'God gaf hen een nieuw hart, een vernieuwde wil, het ware geloof en daardoor namen ze Christus aan.'

Wat is dat 'Christus aannemen'?

Wat aannemen is, weten we allemaal. Toch is het aannemen van iets kostbaars, niet zo vanzelfsprekend als je denkt. Er was eens een keer een meester, die een gouden horloge had. Hij zei tegen zijn klas: 'Jongens, ik ga mijn gouden horloge weggeven'. Niemand geloofde de meester. Hij ging rond met zijn horloge en zei: 'Hier neem het aan'. De meeste kinderen deden het niet, totdat hij bij een jongen kwam, die het gouden horloge uit de handen nam van zijn meester. Tot ieders verbazing zei de meester: 'Jij mag mijn horloge houden'. Deze jongen geloofde de meester op zijn

woord. En nu het aannemen van Christus! God heeft Zijn Zoon als Zaligmaker gezonden naar deze wereld en in Hem komt Hij tot ons met het aanbod van genade voor de grootste van de zondaren. Nemen wij Zijn aanbod aan? Nu begint het een beetje te kriebelen in onze rechtzinnige aderen. We vragen ons dan af: 'Dus het hangt wel mij af?' We aarzelen en stellen het aannemen van Hem uit. We hebben niet door, dat we Hem dan door het ongeloof verwerpen. Daar heb je diepste oorzaak van het feit, dat we Christus nog niet aangenomen hebben. Niet geloven, niet aannemen, dat is het enige wat wij kunnen, als God met het aanbod van genade in Christus tot ons komt. Christus afwijzen, verwerpen, aan Hem voorbijgaan, Hem niet nodig hebben, buiten Hem onze zaligheid proberen te vinden of te bewerken. Het ongeloof zit zo diep in ons en wordt pas het laatst van alle zonden beleden. Immers als God Zich voorgenomen heeft om jou toch zover te krijgen, dat je Christus gaat aannemen, dan heeft Hij door Zijn Geest veel afbrekend werk bij jou te verrichten. Je onwil moeten een knak krijgen, je eigen schijnmacht moet lamgelegd worden, je eigen verdiensten moeten waardeloos gemaakt worden. Nogmaals, dat zijn geen voorwaarden, maar barricades die omvergeworpen moeten worden, om te komen tot het gelovig aannemen van Christus. Als het ongeloof blootgelegd wordt en beleden en het bevel tot geloof gehoord, dan zul je je machteloosheid voelen. Geen handen om Hem aan te nemen! Het gaat jouw strijd en gebed worden: 'Heere, wat is dat toch? U aannemen als de enige Zaligmaker? Ik kan het niet, ik durf het niet? Mag ik u wel aannemen?' In deze strijd komt de belofte van het heil in Christus tot je: 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk'. (Jes.55:1) Je ziet Zijn gewilligheid om je zalig te maken, je voelt de noodzakelijkheid ervan vanwege je zondig bestaan en toch.....die toe-eigening van Hem! Hoe moet het toch, Heere? Deze strijd kent de namaak-christen niet. Ze vinden het overdreven en voorwaardelijke klinken, als de prediker het naar hun gevoelens zo 'ingewikkeld' maakt. Toch herkennen al Gods kinderen zich in deze strijd.

Ondertussen is de Heilige Geest bezig met Zijn verborgen werk in de ziel, om door een geschonken geloof je te leren

Hem niet langer meer af te wijzen. Als dan weer met kracht gehoord wordt: 'Zie het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt', dan houd je op Hem nog langer te verwerpen. Je ziet in deze belofte de permissie liggen, om Hem aan te nemen. Je vlucht tot Hem en voor dat je het weet lig je in Zijn armen en heb je Hem door het geloof aangenomen. Je ontvangt (zo kun je het Griekse woord voor aannemen ook vertalen) Hem als de grote gave Gods. Hem als de van God geschonken Zaligmaker. Zonder besef van zonden, zonder het gevoel van rampzalig te zijn in je zelf, weet je geen raad met deze Zaligmaker. Als we echter weet hebben van onze verschrikkelijke toestand buiten Christus, dan zullen we onze ziel en zaligheid voor eeuwig aan Hem toevertrouwen.

Dieper inzicht in het aannemen van Christus

Als we Christus door de eerste aanra-king van het geloof hebben aangenomen, gaat de Heilige Geest ons leren. Wie we aangenomen hebben, nl. de Christus der Schriften. Dat is Christus, zoals Hij ons in het Woord bekend gemaakt is. De Heilige Geest gaat ons verdiepen in de weg, die Christus moest gaan om voor de zonden te betalen. De Heilige Geest geeft dieper inzicht in Gods recht. God moest de zonden straffen. Christus moest mens worden. Hij moest gekruisigd worden. De toorn van God moest geblust worden. Je gaat dit ook aannemen! Hoe Hij dat deed in jouw plaats. Amen zeggen op Gods recht. Je krijgt dieper inzicht in het feit van Pasen. Dat Hij uit de dood moest opstaan, om Zijn Volk het nieuwe leven te geven. Christus aannemen is maar niet het aanvaarden van een goedkoop Evangelie, maar het zien en aannemen van Gods toorn over de zonden, gestraft in het vlees van Zijn lieve Zoon. Jouw vlees!? Je gaat door deze verdieping niet roemen in jouw keuze, maar je leert meer en meer te zien hoe groot Gods genade is, in de Heere Jezus Christus. Vol verwondering leer je het belijden: "Wie ben ik Heere, dat U mij door Uw Geest zover bracht om U te mogen aannemen, als de grote Gave Gods?" We leren het Paulus nazeggen: 'Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke Gave'. (2 Kor.9:15)

Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

Deputaten buitenlandse zending van de Chr. Geref. Kerken in Nederland

Postadres fam. J. van 't Spijker en verlenging verlof dr. P.J. Buys:

Van de fam. Van 't Spijker ontvingen wij bericht dat hun postadres is gewijzigd:

Fam. J. van 't Spijker
Caixa Postal 104
Quelimane - Zambesia
Mozambique.

Het verblijf van dr. P.J. Buys in Nederland is met een week verlengd. Dit betekent dat er in de eerste week van oktober nog gelegenheid is om

hem uit te nodigen voor een spreekbeurt. U kunt hierover rechtstreeks met hem contact opnemen: P.O. Box 1042, Rayton 1001, Rep. Zuid-Afrika; tel. 0027 12 734 4797, fax 0027 13 947 2181, e-mail: pjbmvkhh@cls.co.za. Het is niet meer mogelijk om hem voor een preekbeurt uit te nodigen.

Boekbesprekingen

Ds. P. Roos (red.), **De poorten van Sion**, 360 blz., f. 27,50 over te maken op giro 852083 t.n.v. penningmeester Chr. Kerk Damwoude (R.D. Wijnsma, Hoofdweg 4, Broeksterwoude), Drukkerij Gebrs. Verloop, Alblasterdam. Het boek bevat honderd jaar geschiedenis van de Chr. Geref. Kerk te Damwoude. Damwoude ligt in de Friese Wouden. Deze streek vormt een apart gebied in Friesland met een eigen karakteristiek en geschiedenis.

*Och Heer, och wierd mijn ziel door U gered!
Toen hoorde God; Hij is mijn liefde waardig;
De Heer is groot, genadig en rechtvaardig,
En onze God ontfermt zich op 't gebed.
Psalm 116 vers 3*

Diep bedroefd, maar dankbaar dat hem verder lijden bespaard is gebleven, geven wij u kennis, dat door de Heere tot Zich is genomen mijn innig geliefde man, onze lieve zorgzame vader en opa

Abraham Johannes den Hollander

echtgenoot van
Cornelia Leentje Schreuders

in de leeftijd van 83 jaar.

C.L. den Hollander-Schreuders
Gerrit den Hollander
Marijke den Hollander-Driesprong
Corrie Nieuwkoop-den Hollander
Leen Nieuwkoop
Ies den Hollander
Janny den Hollander-Lodders
Ab den Hollander
Dita den Hollander-Lodders
Anton den Hollander
Machalien den Hollander-Endepoel
Lonie van den Berg-den Hollander
Maarten van den Berg
Willie van den Berg-den Hollander
Pieter van den Berg
Alex den Hollander
Gerrie den Hollander-van Dam
Kleinkinderen en achterkleinkinderen

19 juni 2000
Tonnekreek 14
4791 SE Klundert

De begrafenis heeft vrijdag 23 juni plaatsgevonden.

De auteur (en andere medewerkers) heeft veel werk verricht. Dat is niet alleen te merken aan de dikte van het boek, maar ook aan de inhoud ervan. We hebben het met belangstelling doorgenomen. De gemeente van Damwoude is de oudste van ons kerkverband in de Friese Wouden. Er is getracht vanuit een geestelijke invalshoek de geschiedenis te beschrijven. Iets van de geestelijke beleving van deze streek klinkt door. Kenmerkend is het zogenaamde doopledenstelsel dat vanouds in de Friese Wouden heeft bestaan. Zo wordt er aandacht gegeven aan gesprekken die gevoerd werden rond het doen van openbare belijdenis des geloofs. Preken zijn opgenomen van predikanten die de gemeente hebben mogen dienen. De titel van het boek is ontleend aan Psalm 87: 2 waar we lezen: "De Heere bemint de poorten van Sion boven alle woningen van Jakob." Het kerkgebouw te Damwoude heet de Sionskerk. Wie tot de gemeente van Damwoude heeft behoord en ook zij die belangstelling hebben voor de plaatselijke kerkgeschiedenis doen er goed aan dit keurig verzorgde boek te lezen.

Ds. M. van der Sluys, **Het levenspad bekend**, 223 blz., f. 27,50 drukkerij Gebr. Verloop, Alblasserdam. Dit keurig verzorgde boek verscheen ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Chr. Geref. Kerk te Nieuwpoort. Op Tweede Pinksterdag 1899 werd de Chr. Geref. Kerk te Nieuwpoort geïnstitueerd. Zeer veel gegevens zijn nauwkeurig door de auteur opgediept. Ds. Van der Sluys heeft er ongetwijfeld veel werk aan gehad dit boek samen te stellen. Staan er geen foutjes in? Op blz. 45 de 4e regel ontbreekt een woord. Maar het resultaat mag er zijn. We kunnen lezen over de tijd van de Afscheiding. In 1835 werd een afgescheiden gemeente gevormd. In 1892 ging de gemeente mee met de vereniging. Maar in 1899 ontstond opnieuw een Chr. Geref. Kerk te Nieuwpoort, die tot op de dag van vandaag mag voortbestaan. We lezen in dit boek van ondervindingen van kinderen Gods en het sterven van jonge

kinderen. Uiteraard wordt ook over wijlen ouderling A. Benschop geschreven, die veel voor de gemeente heeft mogen betekenen. Op blz. 75 lezen we dat er tussen 1937 en 1948 geen kerkvisitatie is verricht. Van de predikanten die de gemeente hebben gediend, is een preek opgenomen. Achterin treffen we diverse bijlagen aan die de waarde van het boek vergroten. Opmerkelijk is dat op blz. 140 een foto van ds. M. van der Sluys ontbreekt. Wie lid is of was van de Chr. Geref. Kerk te Nieuwpoort en wie geïnteresseerd is in de plaatselijke kerkgeschiedenis kunnen wij dit boek van harte aanbevelen. Verkrijgbaar bij de kerkenraad van Nieuwpoort.

*Plaats uw
familieberichten
in Bewaar het Pand*

Zoek bij ons
uw Bijbel of
boek
Verzending of
bezorging mogelijk

Bel 0184 - 412461

Thorbeckelaan 15
3362 BL Sliedrecht

**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg. Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

Stuur méér van Calvin...

SEZ

*vragen
de studenten
op Cuba.*

*Steun
dit werk!!!*

Voor inlichtingen of (dia)-voorlichting
over Spanje, Cuba of Latijns-Amerika:
tel. 0184-611607 of 0548-521998

Spaanse Evangelische Zending

Postbus 273 - 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

Tel./Fax : 0184-611607 b.g.g. 0548-521998

postbank : 95200

bank : 2510.99.245

Bestuur SEZ: ds. M.C. Tanis, Werkendam (voorzitter); ds. L. Blok, Ermelo (2e voorzitter); A. Stam, Apeldoorn (secretaris); L.C. Pols, Krimpen a/d IJssel (penningmeester); O. van de Breevaart, H. I. Ambacht; ds. G. Hendriks, Achterberg; drs. G. Nieuwenhuis, Bodegraven; ds. P.J. Teeuw, Veenendaal; ds. A. van de Weerd, Dordrecht